

DWW-001-011304 Seat No. _____

M. A. (Sem. III) (CBCS) Examination

May / June – 2015

Economics : ECT-05

(Agricultural Theories & Practice)

Faculty Code : 001

Subject Code : 011304

Time : 2½ Hours]

[Total Marks : 70

સુચના : (1) બધા જ પ્રશ્નો લખવા ફરજિયાત છે.
(2) જમણી બાજુનાં આંકડા પ્રશ્નોનાં ગુણ દર્શાવે છે.

- 1 નીચેનામાંથી કોઈ પણ એક નો ઉત્તર આપો. 14
- (1) આર્થિક વિકાસમાં કૃષિક્ષેત્રનો ફાળો સમજાવો.
(2) હરિયાણી ક્રાંતિની સફળતાઓ સમજાવો.
(3) કૃષિ અર્થશાસ્ત્રનું સ્વરૂપ અને કાર્યક્ષેત્ર સમજાવો.
- 2 (અ) કોઈ પણ એકનો ઉત્તર આપો. 10
- (1) ગ્રામ્ય સામાજિક આંતરમાળખું સમજાવો.
(2) ઘટતા મળતરનો નિયમ સમજાવો.
- (બ) કોઈ પણ એકનો ઉત્તર આપો. 10
- (1) કૃષિક્ષેત્રે નવી ટેકનોલોજી સમજાવો.
(2) જમીનની લાક્ષણિકતાઓ તથા તેના ઉપયોગની તરાહ સમજાવો.
- 3 (અ) કોઈ પણ બેનાં ઉત્તર આપો. 10
- (1) નાના ખેડૂતોની સમસ્યાઓ ઉકેલવાનાં ઉપાયો ચર્ચો.
(2) કોબવેબ પ્રમેયની મર્યાદાઓ ચર્ચો.
(3) હરીયાણી ક્રાંતિનાં ઘટકો સમજાવો.
(4) ભારતમાં જમીનવપરાશની તરાહમાં આવેલા પરિવર્તનો સમજાવો.

- (બ) કોઈ પણ બેના ઉત્તરો આપો. 10
- (1) ઉત્પાદન વિધેયનો અર્થ અને પ્રકારો સમજાવો.
  - (2) ખેતીની નીચી ઉત્પાદકતાનાં કારણો સમજાવો.
  - (3) હરિયાણી ક્રાંતિથી ઉત્પન્ન થયેલી સમસ્યાઓ ચર્ચો.
  - (4) કૃષિ અર્થશાસ્ત્ર અને સામાન્ય અર્થશાસ્ત્ર વચ્ચેનો તફાવત સમજાવો.

- 4 નીચેના પ્રશ્નોના એક-બે વાક્યમાં જવાબ લખો. 6
- (1) હરિયાણી ક્રાંતિનો અર્થ સમજાવો.
  - (2) જમીન વપરાશની તરાહ એટલે શું ?
  - (3) કૃષિ ઉત્પાદકતાનો અર્થ આપો.
  - (4) નવી વ્યૂહરચના એટલે શું ?
  - (5) ઘટતું મળતર એટલે શું ?
  - (6) કૃષિ અર્થશાસ્ત્ર એટલે શું ?

- 5 નીચેનાં બહુવિકલ્પ પ્રશ્નોનાં સાચા ઉત્તર લખો. (કોઈ પણ દસ) 10
- (1) કોબવેબ પ્રમેયની રજૂઆત સર્વપ્રથમ કોણે કરી હતી ?
(A) ઈઝેકિલ (B) ડૉ. સ્વામિનાથન
(C) માલ્થસ (D) કેઈન્સ
  - (2) ઉચ્ચ પેદાશ આપતી જાતોનાં કાર્યક્રમને કયા નામે ઓળખવામાં આવે છે ?
(A) H.Y.V.P. (B) NREP
(C) IRDP (D) IADP
  - (3) કૃષિક્ષેત્રમાં ઉત્પન્ન કરવામાં આવતી બધી વસ્તુઓને શું કહેવામાં આવે છે ?
(A) કુલ ખેત ઉત્પાદન
(B) કુલ ખેત ઉત્પાદકતા
(C) ખેત ઉત્પાદન વૃદ્ધિદર
(D) ઉપરમાંથી એકેય નહીં

- (4) ઉધોગોનાં વિકાસમાં કૃષિક્ષેત્રનું શું મહત્ત્વ છે ?
- (A) તે ઉધોગોને કાચો માલ પુરો પાડે છે.
 (B) તે ઉધોગોને વીજળી પુરી પાડે છે.
 (C) તે ઉધોગોને પાણી પૂરું પાડે છે.
 (D) તે ઉધોગોને નાણાં પુરા પાડે છે.
- (5) 2008 માં વિશ્વનાં ઘઉંના ઉત્પાદનમાં ભારતનો હિસ્સો કેટલો હતો ?
- (A) 11.5% (B) 5.7%
 (C) 16.5% (D) 10%
- (6) ઘટતી પેદાશનાં નિયમને બીજા ક્યા નામે ઓળખવામાં આવે છે ?
- (A) બિનપ્રમાણસરનો ઉત્પાદનનો નિયમ
 (B) ઘટતા ભાડાનો નિયમ
 (C) ઘટતા વેતનનો નિયમ
 (D) ઘટતા નફાનો નિયમ
- (7) કૃષિક્ષેત્રે ઉત્પાદકતા વધારનાર ક્રાંતિ એટલે .....
- (A) હરીત ક્રાંતિ (B) સફેદ ક્રાંતિ
 (C) ભૂરી ક્રાંતિ (D) મેઘધનુષ ક્રાંતિ
- (8) ..... એ ઉત્પાદનનું નિષ્ક્રિય સાધન છે.
- (A) જમીન (B) શ્રમ
 (C) મૂડી (D) નિયોજક
- (9) ભારતમાં હરીત ક્રાંતીનાં પ્રણેતા કોણ હતા ?
- (A) ડૉ. સ્વામિનાથન (B) ડૉ. કુરીયન
 (C) ડૉ. મનમોહનસિંઘ (D) કૌટીલ્ય
- (10) ભારતમાં કૃષિ અને ગ્રામધિરાણની ટોચની બેંક કઈ છે ?
- (A) SBI (B) NABARD
 (C) IDBI (D) EXIM Bank

(11) ભારતમાં હરીતકાંતિથી શરૂઆતમાં શેનું ઉત્પાદન વધારવામાં આવ્યું હતું ?

- (A) અનાજ (B) શાકભાજી
(C) ફળફળાદી (D) ઉપરમાંથી એકેય નહીં

(12) ભારતમાં ગામડાઓમાં ઊર્જાનો મુખ્ય સ્ત્રોત ..... છે.

- (A) છાશ (B) ગેસ
(C) લાકડું અને કોલસો (D) પાક અવશેષો

ENGLISH VERSION

- Instructions :** (1) All questions are compulsory.
(2) Figures of right side indicate marks of questions.

- 1** Write answer of any one : **14**
- (1) Explain the role of agriculture sector in economic development.
(2) Explain the successes of green revolution.
(3) Explain the nature and scope of agriculture economics.
- 2** (a) Write answer of any one : **10**
- (1) Explain the rural social infrastructure.
(2) Explain the law of diminishing return.
- (b) Write answer of any one : **10**
- (1) Explain the new technology in agriculture sector.
(2) Explain the features of land and its use pattern.
- 3** (a) Write answer of any two briefly : **10**
- (1) Explain the measures for solution of small farmer's problems.
(2) Discuss the limitations of cobbweb theorem.
(3) Explain the components of green revolution.
(4) Discuss the changes that shows in land use pattern in India.

- (B) Write answer of any two briefly : 10
- (1) Explain the meaning and types of production function.
  - (2) Explain the causes for low productivity of agriculture.
  - (3) Discuss the problems that created by green revolution.
  - (4) Discuss the difference between agricultural economics and general economics.
- 4 Give answer in one-two sentences of questions : 6
- (1) Explain the meaning of green revolution.
  - (2) What is the meaning of land use pattern ?
  - (3) Give the meaning of agricultural productivity.
  - (4) What is the meaning of new strategy ?
  - (5) What is the meaning of diminishing return ?
  - (6) What is the meaning of agriculture economics ?
- 5 Write right answer of M.C.Q. : (Any ten) 10
- (1) Who have represented cobbweb theorem very first ?
    - (A) Ezekil
    - (B) Dr. Swaminathan
    - (C) Malthos
    - (D) Keynes
  - (2) Which name is given for high yielding varieties programme ?
    - (A) H.Y.V.P.
    - (B) N.R.E.P.
    - (C) I.R.D.P.
    - (D) I.A.D.P.
  - (3) By which name is known for total production of agricultural goods ?
    - (A) Total agricultural Production
    - (B) Total agricultural Productivity
    - (C) Growth rate of agricultural production
    - (D) None of above

- (10) Which is the topmost bank for agriculture and rural credit in India ?
- (A) SBI (B) NABARD
(C) IDBI (D) EXIM Bank
- (11) Which production was increased in first stage of green revolution in India ?
- (A) Foodgrain (B) Vegetables
(C) Fruits (D) None of above
- (12) Main source of energy in Indian villages is .....
- (A) Dung (B) Gas
(C) Timber and coal (D) crop fuels
-